



ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •



75. ÅRGANG

29. JUNI 1963

A V I N N H O L D E T :
PAVE PAUL DEN SJETTE - ORDENSSTRENE OG FREM-
TIDEN - SØSTER SUNNIVA SVARER - MESSEN - HOVED-
ØYA - JOHANNES XXIII'S MINNE - BLIKK PÅ TIDEN
LITTERATUR

NR
13

NESTE NUMMER UTKOMMER 13. JULI 1963

Julekrybber

er ankommet fra utlandet og kan leveres med én gang, eller bestillinger kan noteres for levering til jul.

Staller i brunt tre: kr. 24.50, 35.—, 40.50.
Komplette sett med 21 figurer: kr. 126.—, 174.—.
Komplette sett med 8 figurer (opptil 19 cm) kr. 91.—.
Selges også enkeltvis fra kr. 5.— til kr. 15.—.
Lite hus med den hl. fam. skåret i tre: kr. 31.—.

Det er lurt å ta ut krybber i god tid, da det tar lang tid å få inn nye forsyninger.

Forretningen er åpen hver dag fra kl. 9—16, lørdager til kl. 14.

NB. Sommerlukking fra og med 13. i.o.m. 31. juli, samt lørdag 6. juli.

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70

HØYESTERETSADVOKAT

GEORG LOUS

DRAMMENSYN. 4 - OSLO



FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	} Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	} Bergen
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Hammerfest
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Hønefoss
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	} Lillestrøm
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Tromsø
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikæls Kirke	} Trondheim
St. Mikæls Prestegård	
St. Theresia kirke	} Tønsberg
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Tønsberg
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeth Hosp.	} Tønsberg
Vår Frue Kirke	
Bispegården	} Tønsberg
St. Olavs Kirke, Bispegården	
St. Olavs kirke	} Tønsberg
St. Olavs prestegård	
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 41 79 80

Norges Brannkasse
betry trykkesett



KATOLSK
INFORMASJON

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 - Oslo 1.

St. Hallvard Kameratklubb

har innstillet
møtene for sommeren.

LEGMANNSRÅDET
OSLO KATOLSK BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 C4 41.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 30. JUNI (4. s. e. Pinse):
Ep. Rom. 8, 18—23. Ev. Luk. 5, 1—11.
Mandag: Vårherres dyre blod. Tirsdag:
Marias gjesting. Onsdag: Ireneus, bisk.
og mart. Torsdag: Ferialdag. Fredag:
Antonius Maria Zaccharria, bekj. Lørdag:
Vår Frues lørdagsmesse.

SØNDAG 7. JULI (5. s. e. Pinse): Ep.
1. Pet. 3, 8—15. Ev. Matth. 5, 20—24.
Mandag: Elisabeth, dronning og enke.
Tirsdag: Ferialdag. Onsdag: De syv mar-
tyrer og Rufina og Secunda, mart. Tors-
dag: Ferialdag. Fredag: Johannes Gual-
bertus, abbed. Lørdag: Vår Frues lør-
dagsmesse.

SØNDAG 14. JULI (6. s. e. Pinse):
Ep. Rom. 6, 3—11. Ev. Mark. 8, 1—9.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: St. Olavs kirke,	7.00	11.00
Akersveien 5. Biskopen og prestegården	9.00	
42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	9.45 m.eng. pr.	
St. Hallvards kirke, Fransiskanerne,	8.30	11.00
Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	19.00	
St. Dominikus kirke, Dominikanerne,	8.15-9-	10.00
Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	11.30	
Vår Frue Villas kapell, Montebello,	—	8.30
Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kloster, Trondheimsv. 309,	—	9.00
tlf. 21 25 87		
ARENDAL: St. Franciskus kirke,	8.00	10.45
Tyholmen, tlf. 2209		
BERGEN: St. Pauls kirke,	8.00	10.30
Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00	
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke,	8.30	10.30
Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke,	8.30	10.45
Kongensgt. 9, tlf. 1438		
HALDEN: St. Peters kirke,	8.00	10.45
Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168		
HAMAR: St. Torfinns kirke,	8.30	11.00
Torvgaten 113, tlf. 23 751		
HAUGESUND: St. Josefs kirke,	8.30	11.00
Haraldsgt. 21, tlf. 3195		
HØNEFOSS: St. Theresia kirke,	8.00	10.30
Vesterngt. 5, tlf. 266		
KRISTIANSAND S.: St. Ansgars kirke,	8.00	10.30
Kirkegaten 3, tlf. 24 225		
LILLEHAMMER: Mariakapellet,	—	10.00
Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550		
LILLESTRØM: St. Magnus kirke,	8.30	11.15
Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		
MOSS: St. Mikæls kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke,	7.45	10.45
Sverresgt. 26, tlf. 50 793		
STABEKK: Maria Kirke,	8.30	10.30
Nyvveien 17, tlf. 53 77 35		
STAVANGER: St. Svithun kirke,	8.00	10.30
Dronningensgt. 8, tlf. 25 534		
SYLLING: St. Hallvards kapell,	—	—
tlf. 84 90 28 (Drammen)		
TØNSBERG: St. Olavs kirke,		10.45
Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949		
St. Olavs kapell	8.00	
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke,	8.30	11.00
Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegår- den tlf. 21 221	19.00	
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 21 670	6.30	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke,	8.00	11.00
Flintegaten 5, tlf. 2779		
MOLDE: St. Sunniva kirke,	8.30	11.00
Parkveien 23, tlf. 1100		
ÅLESUND: Vår Frue kirke, tlf. 7558		11.00
Mariabeimen, Nørve, tlf. 7184	8.30	
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94.	8.15	10.30
Biskopen og prestegården tlf. 3604		
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke,	8.15	10.30
Hernesveien 22, tlf. 21 783		
HAMMERFEST: St. Elisabeth Inst.	8.00	
St. Mikæls kirke, Strandgt., tlf. 1392		10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke,	8.00	10.30
Skolegt. 4, tlf. 1205		

PAVE PAUL DEN SJETTE

Habemus papam — vi har fått en ny pave! Den 21. juni, gjennom konklavets tredje avstemning, valgte kirkens kardinaler erkebiskopen av Milano, *Giovanni Battista* kardinal *Montini* til Johannes XXIII.s etterfølger, og den nye pave tok navnet Paul VI. Betydningen av dette pavevalg er klart for alle, og forklarer den glede og tillit som det øyeblikkelig har møtt såvel i den katolske som i den ikke-katolske verden: Reformen, konsilet, enhetsarbeidet skal fortsette. Pave Johannes' fornyende impuls er altså ikke noe som var bundet til hans personlige nærvær og innsats, og som døde med ham. Pavevalget viser at den definitivt er blitt hele kirkens program: Pave Paul VI er utvilsomt valgt på nettopp det program, med det klare oppdrag å gjennomføre det. Det forrige pontifikat legges med andre ord ikke *ad acta* som en «episode» eller et intermezzo i Kirkens liv, slik som noen både i og utenfor Kirken nok kunne frykte ved pave Johannes' død. I den nye pave blir tvert om *kontinuiteten* i Kirkens ledelse åpenbar: En senere ettertid, som ikke lenger er så opptatt av den menneskelige ulikhet mellom de tre siste paver, vil tydeligere måtte se hvor meget Pius XII, Johannes XXIII og Paul VI egentlig var felles om, og skyldte hverandre innbyrdes. At Kirken, tungt rammet av pavens død midt under konsilet, samler seg til å velge en leder som Paul VI, er et talende vitnesbyrd om dens vitalitet. Livskreftene er intet overflate-fenomen.

Den nye paven nølte ikke lenge med selv å gjøre klinkende klart hva han sto for. Allerede 24 timer etter valget kom pavens «programtale», der han punkt for punkt nevner Johannes XXIII.s store hjertesaker: reformen, konsilet, den sosiale frigjøring i verden, freden og den kristne enhet, og gjør dem til sine egne, bestemt på å virkeliggjøre dem «med all den kraft Gud gir Oss». Paul VI kunne ha overlatt til verden å oppdage langsomt at den

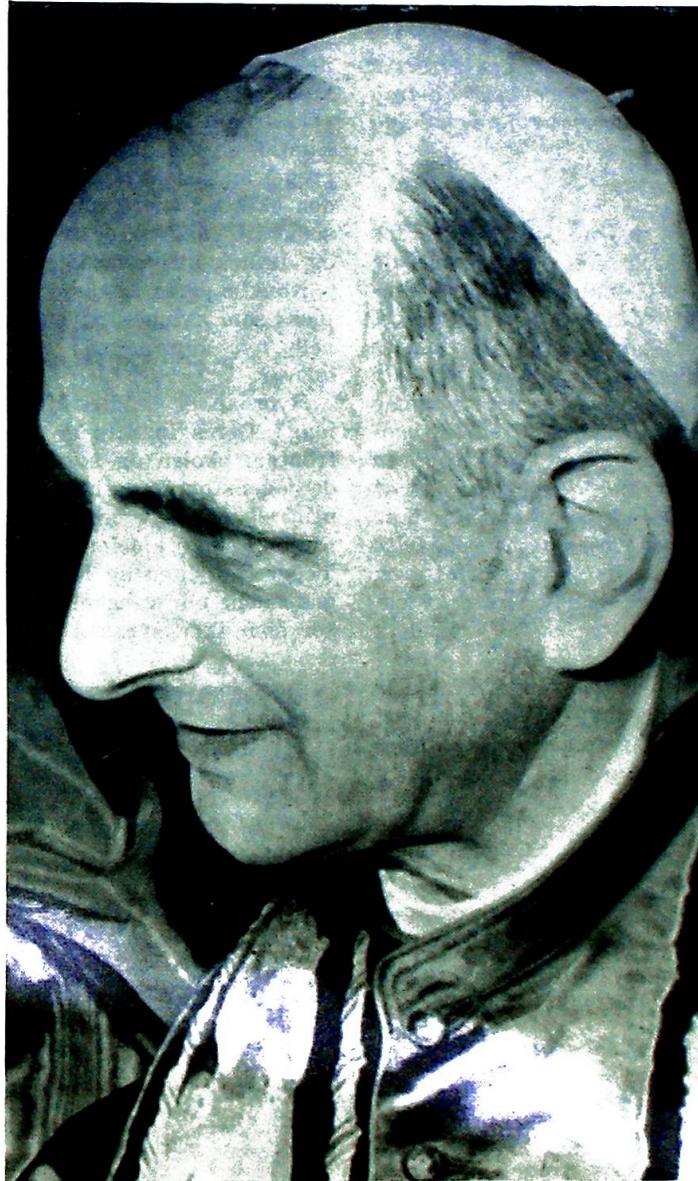
hadde rett i sine gjetninger om hvem han var og hva han ville. Det er sikkert et vel overveid standpunkt han tar, når han går til det overraskende skritt, på forhånd å binde sin pavegjerning så utvetydig til forgjengerens program. Fra en mann som av temperament visstnok er

like forsiktig tilbakeholdende som pave Johannes var spontan og åpenhjerlig, er det et sterkt vitnesbyrd om hvor samlet og sikker den katolske kirke allerede står i sin vilje til fornyelse. Paul VI lover oss en rik og spennende tid i Kirkens liv.

Og så er jo denne begivenheten for troens mennesker noe mer enn hva presse, radio og TV har kunnet fortelle de siste uker, om seremonier og kirkepolitikk, om kuriøse tradisjoner og personlige egenheter. Pavedømmet står for oss katolske kristne plantet i en trossannhet, som et slags *sacramentum*, en håndgriplig virkelighet gjennom hvilken vi møter noe som ikke er av mennesker, men av Gud. Paven, hvem han så er, minner oss om Guds løfter til Kirken, Guds ledelse av og vern om Kirken, Guds maktfulle og aldri trette hånd mellom Kirken og «dødsrikets porter». Og her er motivet for det takkens *Te Deum* vi har sunget i alle våre kirker. Kirken er gammel og prøvet, den har sett alt. Den har endog kjent tider da Gud i sine helgener måtte beskytte Kirken mot ham som beklede dens høyeste embede. I dag, og i hele den tid som vi kaller «den moderne», har Guds vern om Kirken også fått synlig uttrykk

på Peters Stol: Pavene har vært Guds menn, og tjent Hans vilje i sin forvaltning av det evige, med fromhet, lærdom, ydmykhet og ansvarsfølelse. Det er i denne tradisjon pave Paul VI så besluttsomt er trådt inn, glimrende utrustet for sin overmenneskelige oppgave. Vi skylder ham ikke bare respekt, lydighet og hengivenhet. Vi skylder ham den forbønn som gjør paven til et Guds redskap i menneskehetens liv og skjebne.

HRM.



ORDENSSØSTRENE

EN BELGISK KARDINAL RØRER VED ETT

Den katolske kirke teller noe slikt som to millioner Ordenssøstre, virksomme i sykepleie, undervisning, sosial innsats av ulike slag eller viet bønner og meditasjonen i de kontemplative klostre. Også denne viktige sektor av Kirkens liv og gjerning står overfor den reformens nødvendighet som det II. Vatikankonsil har gjort så aktuell, gjennom sin forståelse av vår tids særlige behov og problemer. Pater Albert Raulin vurderer her et av de mest klarsynte og oppsiktsvekkende bidrag til forståelsen av ordenssøstrenes oppgave og betydning i vårt århundre.

«Ordenssøstrenes plass er ikke bare i sakristiet, hos barna eller hos pasientene. Den virksomme og voksne del av den kvinnelige befolkning har et påtregende behov for deres innsats.» Disse få linjer, skrevet av den belgiske kardinal L. J. Suenens i en bok som er blitt lagt i samtlige konsilfedres hender, søker å besvare et brennaktuelt spørsmål: Hører ordenssøstrene hjemme i sin egen samtid, og har de noen fremtid? Boken (*Promotion apostolique de la religieuse* — den tyske utgaven bærer titelen *Krise und Erneuerung der Frauenorden*) har med rette vakt betydelig internasjonal oppsikt, ikke minst ved sin understrekning av søstrenes forpliktelse overfor vår tids mennesker. Dessuten er jo forfatteren en mann med usedvanlig autoritet, både i kraft av sin stilling, sin erfaring og sin rolle som en av konsilets mest fremtredende personligheter.

Boken kommer videre i det rette øyeblikk, for der finnes neppe en kongregasjon som ikke for sin egen del alt har stilt seg de fleste av de spørsmål som kardinal Suenens tar opp til behandling. At netopp en mann med hans autoritet analyserer situasjonen og foreslår positive reformer, vil forhåpentlig gi mange generalpriorinner et mot som de kanskje ennå savnet, når det gjelder å komme i gang med effektive tiltak.

Kardinalens innlegg er bygget opp som en påvisning av forholdene, der ledd følger etter ledd, for til slutt å føre til praktiske råd og konkrete konklusjoner. Resonnementet kan derfor her med fordel gjengis i hovedtrekk slik som det skrider frem i boken.

I et forord bemerker forfatteren at kirkemøtet har stillet alle de kirkelige institusjoner overfor en samvittighetsransakelse, når det gjelder å skjelve mellom det vesentlige og det uvesentlige i de nedarvede tradisjoner. Bokens hensikt er da å hjelpe ordenssøstrene til å foreta en slik samvittighetsransakelse, men med den viktige presisering at det her ikke dreier seg om de kontemplative søstre, men utelukkende om de aktive kongregasjoner: de andre har sine særegne problemer.

Dette oppgjør med sitt eget klosterliv forutsetter hos søstrene for det første kjennskap til den moderne verden de lever i, for det er jo i denne verden de skal virke. Utviklingen som har ført til denne verden vi lever i, har sine positive og sine negative sider, den er «tvetydig», kan altså bære både gode og dårlige frukter. Skal vi være med og avgjøre hvilke frukter det blir, må vi ha kjenn-

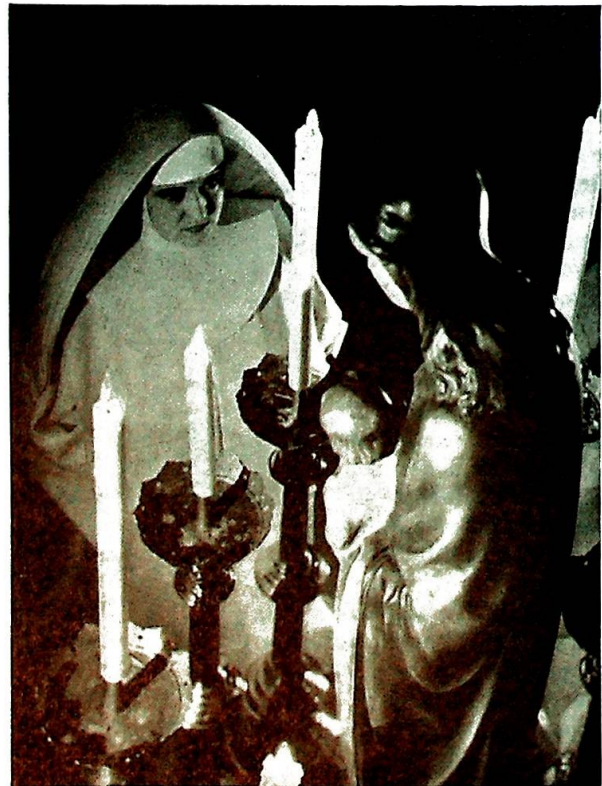
skap til den faktiske situasjon. Og med bred pensel tegner da kardinalen den moderne verdens typiske trekk.

KLOSTERET — ET «MUSEUM»?

I denne verden inntar kvinnen en plass som ingen tidligere sivilisasjon har tilkjent henne. Det er lett å fremheve kontrasten mellom kvinnens kår før og nå, og kardinalen legger ikke skjul på sitt eget syn på utviklingen: «De kristne har altfor ofte dannet baktroppen i sin egen samtid, de har, uten å vite det, innåndet en luft som var preget av hedenskap. Av konservatisme har de forvekslet den ekte kristne tradisjon med menneskelige tradisjoner som bare var frukter av en bestemt tid (det 19. århundre) og dens kvinnefiendtlige fordommer.»

Konklusjonen på disse to første kapitler må bli, at den plass som kvinnen nå har fått i verden krever at en gir helt nye dimensjoner til ordenssøstrenes apostoliske ansvar.

Hvordan er imidlertid situasjonen hos ordenssøstrene idag? Deres innsats er imponerende, ikke minst på to fronter: skolen og sykehuset. På misjonsmarken bærer de dagens byrde og hete. Og allikevel merker man en viss utilfredshet, selv hos de kristne som har den allerbeste forståelse for klosterkallets hellighet: søstrene lever for meget i en liten og lukket verden, deres apostoliske engasjement blir vanskeliggjort av en rekke regler og skikker som ikke synes å være av virkelig positiv verdi. I



Klosterlivet — et tidløst ideal...

OG FREMTIDEN

AV KIRKENS BRENNENDE PROBLEMER

sin måte å være på minner de ofte mere om en svunnen tid enn om mennesker som lever i vårt eget århundre: «Det er blitt sagt at visse kvinnelige ordenssamfunn var de siste konservatorier for de kunstige manérer som preget kvinnene fra bursjoasiet i det 19. århundre. Den iakt-tager som studerer den rolle ordenssøstrene spiller idag, vil nødvendigvis måtte legge merke til at de savnes i de viktigste innflytelsessfærer i voksne menneskers verden, der hvor de har rett til å gjøre seg gjeldende, hvor deres kvalifikasjoner burde gjøre det naturlig at de var til-stede, og hvor man trenger dem. I alminnelighet vier søstrene sitt liv til barn, syke og gamle.»

Kardinalen er overbevist om at de tradisjonelle former for klosterliv har sin berettigelse ved siden av livet i verden og finner vakre uttrykk for å fremheve kloster-livets uunnværlighet i Kirkens organisme. Men netopp fordi han setter så stor pris på denne livsform, mener han å måtte gi visse nødvendige råd, for å gjøre det mulig for unge piker av idag å forstå hvilke verdier det dreier seg om. Disse verdier blir ofte skjult av en rekke uve-sentlige detaljer, som dessverre ikke desto mindre er nok til å ta motet fra eventuelle postulanter.

FORSINKELSENS ÅRSÅK

Kardinalen analyserer årsakene til denne forsinkelse i tilpasningen til den moderne verden. Han finner både historiske, kirkerettslige, psykologiske og sosiologiske grunner. De kan stort sett føres tilbake til to hovedårsaker. For det første var de kvinnelige klostre opprinnelig omgitt av en meget streng klausur: i århundrer hadde kvinnen faktisk valg mellom en mann eller en mur: *aut maritus aut murus*. Flere helgener har måttet kjempe en seig kamp for å oppnå en viss tillem্পning av de strenge regler for klostrenes klausur, i apostolatets tjeneste. Frans av Sales klarte det ikke. Det var først Vincent av Paul som nådde sitt mål. Og meget er fortsatt blitt stående i mentaliteten fra denne tid, uten at det nå har den minste virkelige begrunnelse i vårt moderne samfunn.

Den andre grunn til at tilpasningen har vist seg å ta så lang tid, er selve klosterlivets struktur, hvor hoved-vekten er lagt på lydigheten. Mens kvinnene gjorde opp-rør ellers i samfunnet og tilkjempet seg sin rett, tidde ordenssøstrene stille, og deres generalkapitler var ikke forutseende nok til å ta de nye alvorlige problemer opp til virkelig drøftelse.

Hva skal en så gjøre? Det er det spørsmål som kardinal Suenens forsøker å svare på i den andre del av sin bok.

For det første må en ikke bli trett av å vise mennesker hva klosterlivet *egentlig* består i, når en ser på dets dy-peste inspirasjon og dets høyeste uttrykksformer. Meget ansees for å være «typisk» for klosterlivet som i virke-ligheten er høyst tidsbestemt. Det gjelder å la kloster-tanken komme til sin rett, med dens forankring i selve Evangeliet. Man vil også med fordel måtte legge større vekt på den betydning klosterlivet har som et levende *vidnesbyrd* om et fellesskap i Kristus. Det er også nød-



... i en stadig ny og skiftende verden.

vendig å insistere på den naturlige sammenheng der er mellom klosterlivet og det apostoliske ansvar i medmen-neskets tjeneste. Det er nok å lese om opprinnelsen til våre ordenssamfunn, for å fastslå at grunnleggeren gikk realistisk løs på problemer som var høyst aktuelle i tiden: det er som oftest den *senere* organisasjon som har stivnet i døde former, som ikke lenger har tilpasset seg de vir-kelighetsnære behov.

Forfatteren analyserer videre de to sektorer hvor or-denssøstrene for de flestes vedkommende har sin virk-somhet, nemlig skolen og sykehuset. I begge tilfelle står vi i det moderne samfunn overfor en sosialisering av disse institusjoner. Staten øver, med rette, en streng kontroll over både undervisningen og folkehelsen. Folk har *krav* på den utdanning og den medisinske hjelp som tidligere hvilte på det private initiativ. Det vil jo si at vilkårene for søstrenes virksomhet har gjennomgått en dyp for-andring. Søstrene må sørge for ikke å miste den menne-skelige kontakt med sine elever og deres familie, med sine pasienter og deres pårørende. De vil neppe kunne greie det, mener kardinal Suenens, om de ikke tilpasser sine regler om klausur til den moderne verdens krav. Dessuten må søstrene lære å omgås legfolk i sitt yrke på en meget smidigere og naturligere måte enn før; ellers vil de fremdeles forbli isolert og ikke kunne yde den inn-sats som man har rett til å vente av dem.

(Forts. neste side)



Søster Sunniva svarer

Et ikke ueffent à propos til kardinal Suenens' refleksjoner over ordenssøstrene og omverdenen finner vi — av alle steder — i «Alle Kvinners Blad», som den 22. mai i år hadde et friskt og greit intervju med en av våre norske dominikanerinner, søster Sunniva (Johnson) på Lunden kloster i Oslo. Om noen tror at ordenslivet, og her da i dets strenge, «lukkede» form, utvisker personlighetslivet, må de tro om igjen, om det så bare er over dette utdraget av søster Sunnivas klare og kontante svar til en spørrelysten journalist.

*** Er det en flukt, søster Sunniva?**

— Nei, nei, det er ikke en flukt. Det er noe forferdelig positivt dette. Det er et kall. Var det en flukt, hadde dette livet ikke vært til å holde ut.

*** Er det så vanskelig da?**

— Ja, tro må til. Det er nok vanskelig å leve der ute i verden, men det er vanskeligere her.

*** Men har De ikke egentlig gått i kloster for å slippe unna verdslige fristelser ute i den store, stygge verden?**

— Vi slipper ikke unna noe her inne, det må De ikke tro. Vi går i kloster fordi vi vil tjene Gud og er blitt delegert til bønn. Det er ikke følelsen, men forstanden og viljen som er det primære. Vi er viet til især å be for ekumenismen, for de kristnes enhet over hele verden. Til det trengs kontemplasjon og stillhet.

*** Leve et kontemplativt liv, det kan De jo gjøre også utenfor murene i et kloster?**

— Det er for mange forstyrrende elementer. Vi må ha ro.

*** Men De trenger vel adspredelser også?**

— Vi vil ikke ha adspredelser.

*** De har vel en dramatisk historie å fortelle om overgangen fra denne verden til klosterlivet?**

— Noen dramatisk historie om meg? Umulig. Det finnes ikke noe mindre dramatisk enn alminnelig kristendom.

*** Men å bli nonne er da ikke så alminnelig, ihvertfall ikke her hjemme?**

— Nei, alminnelig. Det er jo et stort indre kall, og det er bare et fåtall som blir og kan bli kontemplative nonner.

*** Men klosterlivet må vel bli litt ensformig?**

— Det er positivt og levende, interessant og givende. Jeg har vært i kloster i 36 år, først i Lourdes, så i norsk kontemplativt kloster fra 1951.

ANSVAR I KIRKENS LIV

Søstrene må, sier kardinalen, dessuten finne sin plass innenfor Kirkens organiserte apostolat. Det vil si at de må venne seg til å delta i konferanser på like fot med andre katolske grupper både i sognet, bispedømmet og forhåpentlig også på høyeste hold.

For å kunne virkeliggjøre disse planer, må de i stor utstrekning modernisere sine metoder, og de må også i stadig større grad legge vekt på søstrenes utdanning. Kløften mellom guttenes og pikenes utdanningsmuligheter er jo ellers i samfunnet etterhvert blitt sterkt redusert. Kardinalen skriver: «Prinsipielt, og hvis en ser bort fra prestens særoppgaver og visse tilfeldige omstendigheter, skal en behandle ordensbroren og ordenssøsteren på samme måte, med de tilpasninger som den kvinnelige psykologi tilsier. Kvinnen er ikke lenger umyndig: en har ikke lov til å gå ut fra at en søster ikke egner seg for initiativer som forlenget er blitt alminnelige for kvinnene på mangfoldige områder i det moderne liv.»

Ledelsen i ordenssamfunnene vil også måtte gjenspeile disse forandringer, som ikke betegner en «slappelse», men snarere et skritt mot en mer effektiv tjeneste av Gud. Den lydighet klosterlivet hviler på, må være menneskeverdige: «Er en voksen,» skriver kardinalen, «har en ikke lov til å adlyde anderledes enn på voksnes vis.» Det må sørges for at de demokratiske trekk (valg o. l.) som alltid har eksistert i de klosterlige institusjoner, virkelig kommer til sin rett og blir respektert, ikke bare etter sin bokstav, men også etter sin ånd. En må vokte seg, skriver han, for å la søstrene, når de først er blitt priorinner, forbli det på livstid, snart i ett snart i et annet kloster: det må være naturlig å ønske at flest mulig søstre får anledning til å ta del i ansvaret, og en må legge vekt på at de unge søstre slipper til. Altfor ofte består kongregasjonenes «høye råd» av bare eldre søstre. Et utmerket og nødvendig middel ville det være å samle novisemester-

*** Hvorfor gikk De i kloster?**

— Av lidenskap.

*** Vet De hva lidenskap er?**

— Gud har skapt oss alle, med lidenskap og det hele. Jeg gikk i kloster av lidenskap til Gud.

*** Og valgte et liv i forsakelse?**

— Ja, det er forsakelse dette livet. Men den gleden vi føler her, oppveier dette. Her, nettopp her, finner vi kjærlighet, hengivelse. Og vi kvinner, nettopp vi, er jo skapt for kjærlighet.

*** Men en litt annen form for kjærlighet enn Deres, vel?**

— Hvis kjærligheten mellom mann og kvinne skal vare, må også de forsake noe, også de må ofre litt av seg selv for å få den til å forbli like skinnende blank. Men en forelskelse som varer til man er blitt gammel, det er det skjønneste som finnes! Det er kjærlighet, ikke den kjærlighet det står om i romaner. De burde ikke bruke det ordet der.

*** Men dette skjønneste av alt som De nevner, nettopp denne kjærligheten må De gå glipp av?**

— Den kjærligheten vi opplever her, oppveier den store jordiske kjærligheten. «Kjærlighet fra Gud, springer like ut, som en kilde klar og ren.» De husker den salmen? Gud har skapt kjærligheten, han har skapt hengivelsen. Og den kjærlighet vi føler for ham, den er stor og sterk og dynamisk, ja, som en atombombe!

innene og priorinnene til spesielle utdanningskurser. Samarbeidet mellom flere kongregasjoner, eventuelt sammenslutningen av flere mindre samfunn, må også komme på tale.

De fleste av disse forslag er slett ikke nye, mange av dem er allerede blitt prøvet mange steder. Men det er selvfølgelig av stor betydning at en kirkeleder med kardinal Suenens posisjon og innsikt går inn for dem. Det vil utvilsomt føre til resultater.

AKTUELT I NORGE?

Her i Norge har vi all grunn til å følge denne utviklingen med våken interesse. Som vel alle vet, har vi i Norge langt flere ordenssøstre i forhold til antallet katolikker enn i de fleste andre land. Våre menigheter bærer i høy grad preg av søstrenes nærvær og innsats.

Det er neppe tvil om at de retningslinjer som kardinal Suenens trekker opp, også vil bli fruktbare når det gjelder situasjonen hos oss. Problemstillingen hos oss er nemlig neppe vesensforskjellig fra det den er andre steder. Det vil imidlertid vise seg klokt å ta noen mindre forbehold overfor kardinalens fremstilling når det gjelder den nordiske kultur.

Ut fra sine forutsetninger opererer kardinalen alltid som om der eksisterte en slags sluttet «kvinnelig verden». Det stemmer vel tildels i hans eget land, hvor undervisningen blant annet blir gitt på skoler hvor de to kjønn er helt adskilt. Det samme skille preger tildels også den katolske aksjon. Derfor fremhever han stadig den tanke at søstrene har sin særlige oppgave overfor piker, unge kvinner, den kvinnelige gren av katolsk aksjon. Dette skille ville være helt kunstig i Norge og ville neppe svare til en nøktern vurdering av situasjonen. Våre søstre må være forberedt på en innsats i en verden hvor menn og kvinner er vant til å arbeide i fellesskap: de må altså innstille seg på å gå enda lenger i sin tilpasning enn

forutsett i kardinal Suenens retningslinjer. Kardinalens fremstilling er dessuten ikke helt fri for tanken om et visst formynderkap fra søstrenes side overfor de legfolk som de skal arbeide sammen med. Han sier riktignok uttrykkelig at søstrene ikke skal være ledere, men han sier ikke desto mindre at de skal «bruke» legapostlene. I et sitat som han bringer fra en kongress i Rom (1957) blir det til og med uttalt at søstrenes rolle kan sammenlignes med «underoffiserenes» i en armé (!), med deres uunnværlige funksjon som bindeledd og samordnende faktor.

Man skal være meget forsiktig med å engasjere søstrene i legapostolatet på disse premisser. Legfolket må selv forme sine kadre. Her i Norden i hvert fall, kanskje spesielt i Norge hvor søstrene er så mange, må en ta sikte på et samarbeid på like fot, hvor en først og fremst vil vente inspirasjon fra søstrene på grunn av deres spesielle innvielse til Gud; — ikke direktiver. Det er nemlig ikke bare søstrene som er myndige i Kirkens liv, men også legfolket.

En av de viktigste oppgaver vi står overfor, er å bygge opp et naturlig og fruktbart samarbeid mellom presten og søstrene på den ene side, søstrene og legfolket på den andre. Det forutsetter blant annet at søstrene venner seg til å opptre ikke bare som talerør for en kollektivitet, men som enkeltstående personer, med sine egne erfaringer og sitt eget ansvar. Dette er helt sikkert på linje med det som kardinal Suenens mener og ønsker. Det blir ikke gjennomført på en dag, for det krever blant annet at søstrene blir utdannet med dette for øyet. Men alle parter er i hvert fall interessert i at søstrene mer og mer ved siden og i forlengelse av det verdifulle og uegennyttige arbeid som de gjør i sakristiet, på skolen og på sykehuset, kvalifiserer seg for å ta del i alt det som opptar og engasjerer kvinnene i deres samtid, med Guds rikes fremme for øye.

* En litt hyggeligere atombombe enn den vi har?

— Ja, nettopp. Men vår kjærlighet til Gud er ikke av denne verden. Den er der bare og besetter oss helt. Denne kjærligheten, det skal De huske, den har holdt i 2000 år. Så gammelt er nemlig klosterlivet.

* Men dette livet er vel ikke bare kjærlighet. Også hos dere er der vel en kamp mellom de gode og onde kreftene som finnes i ethvert menneske?

— Ja, ja, vi slåss med dem her. Like til dødstimen dras vi med vår onde natur. Vi tar alt med oss inn i klostret, både av godt og vondt. Vi slipper ikke unna dette fordi om vi går i kloster. Det er en evig kamp mot det onde. Det er vårt liv, vår skole. Å ja, det onde er med oss, vi er ikke syndefrie. På en mørk drakt ser man støvet lettest.

* Føler De Dem som en helgen, høyt hevet over oss andre som irrer rundt her utenfor?

— Ja, De kan tro det! Man blir ikke helgen fordi om man går i kloster. Hver dag står vi for fall. Men vi har god hjelp i kloster-regelen. Vi lever her i fysisk forsakelse, men i åndelig luksus. Vi har mindre fristelser her. F. eks. slipper vi å tenke på klær, vi har jo uniformen. Vi slipper å tenke på å gjøre oss pene og tiltrekkende og up-to-date. For en lettelse! Vi har god hjelp av hverandre og av priorinnen som er vår mor.

* Og som dere må adlyde i tykt og tynt?

— Det som oppdrar oss i klostret er to ting: Den offentlige

tilrettevisning av priorinnen som vi selv har valgt. Hun sier til hver av oss våre ytre feil mens alle hører på, og vi har ikke lov å si imot. Den andre oppdragende faktor er liturgien, salmene og Bibelens ord. Det preger seg i sjelen, og vi blir religiøse fra dypet av.

* Men like overfor priorinnen blir dere jo aldri noe annet enn lydige, små skolepiker?

— Slik kunne det blitt om priorinnen var autoritær og nonnen uselvstendig. Slikt kan skje, men vi har midler til å forhindre det. Hvert år har vi en kanonisk visitas, — ja, det har ingenting med kanoner å gjøre. Vi får besøk av en utsending fra biskopen, og kommer da frem med alt som er galt ved og i klostret. Han hører på, og så blir det et oppgjør. Det er en utmerket ting.

* Har De aldri hatt lyst til å bryte ut?

— Å ja, om sommeren. Når familien kommer hit og sitter der hvor De nå sitter, og forteller gledesstrålende at de skal reise til fjells. Da ønsker jeg at jeg kunne bli med. Men jeg må bli på min post.

* Kjenner De verden utenfor?

— Å ja, bevares, det gjør jeg da. Vi følger med i alt som skjer der ute, både politisk og samfunnsmessig. Vi er interessert i alt, i hvordan dere lever, hva dere tenker og hvordan dere adspredt. Tidsskriftene, særlig de franske, holder oss à jour med tidsånden.

(Forts. neste side)

*** Hvordan kan det ha seg at De som er datter av en protestantisk prest ble katolsk nonne?**

— Det er en forbindelse der, over til far og mor. De sto nok katolisismen nær, uten hverken å vite det eller ville det. Far pleide alltid å si at det var Luther som reddet ham fra katolisismen. Vi hadde et gjennom fromt og harmonisk hjem — slett ikke pietistisk. Også min far gikk som misjonsprest helt opp i sitt kall. Derfor synes jeg det er som jeg fortsetter der far og mor slapp.

*** Men er det ikke litt brutalt å bryte alle bånd med familien, slik dere nonner må gjøre?**

— Jo, det med familien er vondt. Særlig i begynnelsen, og særlig hvis foreldrene er absolutt imot det. Hvis de er protestanter, og hverken kan eller vil forstå, kan det bli en svær lidelse, en stor sorg. Men godtar familien det, slik som med meg, kan man bli nærmere knyttet til hverandre enn før. Vi har jo lov til å motta besøk.

*** De har gitt avkall på alt jordisk gods. Ikke engang navnet De fikk i dåpen av Deres far og mor har De fått beholde?**

— Nei, og det synes jeg ikke om. Jeg ville gjerne hete Ida som jeg er døpt, men jeg har fått navnet Sunniva. Vi norske har tenkt å gjøre noe med dette. Det er noen nymotens greier, en skikk oppstått i det 17. århundre! Det var ikke slik før. Hadde jeg hett Babbi, da hadde jeg forstått hvorfor jeg skulle ha nytt navn. Men Ida, det er jo pent.

*** De har intet identitetskort i tilværelsen, intet som i tradisjonell forstand binder Dem til noe. Føler De Dem ikke rotløs?**

— Den er ikke rotløs som lever et liv med Gud. Det er et vanskelig liv dette, men det er et godt liv.

*** Har De aldri tvilt på at det er riktig dette livet i klostret?**

— Man kan nok tvile, ja, men bare i begynnelsen. Det er derfor vi har 5 års prøvetid. Det er en god garanti. Tenk om forlovede par hadde det samme, da ville meget være vunnet!

*** Var det ikke bedre om De gikk ut i verden og omvendte sjeler enn å sitte her på Lunden i stille bønn og kontemplasjon?**

— Jeg må bli på min post her, det er en hederspost. «Komme ditt rike, skje din vilje.» Vi her på Lunden er bare sjeler som har fått et kall og er underlagt en annen vilje.

*** Men livet — søster Sunniva, det mangslugne livet, det går jo fra Dem?**

— Livet kommer til meg gjennom Davids salmer. Hele vårt liv er en reise innover til Gud. Men ingen vil forstå dette, som ikke selv har opplevet det — denne vandrings innover.

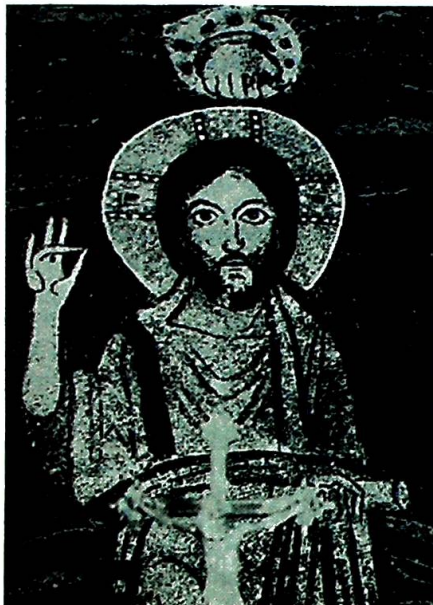
*** Og Deres hjem?**

— Er min celle og mitt kloster. Her får jeg alt jeg trenger. I kapellet er jeg 7 ganger daglig. Hver uke går jeg til skriftemål. Og fra skriftemålet kommer jeg ut igjen som et nyfødt barn.

Er dette livet ensformig? Nei, det er rikt.

bjørg.

Messen

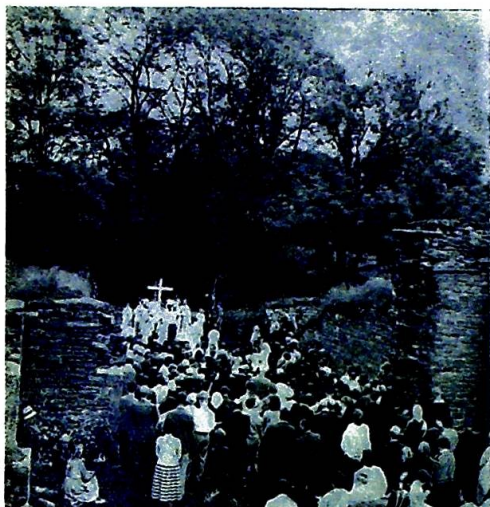


AV
KARDINAL
NEWMAN

«**F**or meg er ingenting så trøsterikt, så gjennomtrengende, så spennende, så overveldende — som Messen, slik den sies hos oss. Jeg kunne delta i Messen i det uendelige og aldri bli trett. Den er ikke bare en formular — den er stor handling, den største handling som kan utføres på denne jord. Den er ikke alene påkallelse, men — om jeg tør si det slik — fr e mkallelse av den Evige. Han blir nærværende på alteret i kjød og i blod, Han som englene bøyer seg for og djevlene skjelver for. Dette er den fryktinngydende begivenhet som er målet for og nøkkelen til alle ritualets deler. Ord er nødvendige, men som et middel — ikke som et mål. De er ikke bare henvendelser til Nådens trone, de er redskaper for det som er langt høyere — for konsekrasjonen, for offeret. De presser på, som om de er utålmodige etter å utføre sin oppgave. Ord følger ord, i rask rekkefølge — alt går raskt. For alt er del av én og samme integrale handling. Ord følger ord, raskt — for de er offerets fryktinngydende ord, de står for et verk så stort, at her kan det ikke nøles. Som den gang det ble sagt: «Det du gjør, gjør det fort.» Ordene presser på, for Herren Jesus følger med dem, som du Han gikk langs sjøen i de dager da Han var i kjødets kår, og kalte snart på den ene, snart på den andre. Ord følger ord, raskt — for likesom lynet glimter fra den ene ende av himmelen til den andre, slik skal Menneskesønnen komme. Ord følger ord, raskt — som de ord Moses utbrøt da Herren kom i skyen og han ropte Herrens navn da Han gikk forbi: «Herre, Herre Gud, barmhjertig og nådig, langmodig og full av godhet og sannhet.» Og likesom Moses på berget, skal også vi «skynde oss og bøye våre hoder til jorden, og tilbe».

På samme måte vil vi, hver på sin plass, løfte blikket mot Hans komme, mens vi venter på at «vannet blir opprørt» (Joh. 5, 7). Hver på sin plass, med sitt eget hjerte, med sine egne behov, med sine egne tanker, med sin egen intensjon, med sine egne bønner — adskilt men samstemt — mens vi gir akt på det som finner sted, følger med, skritt for skritt, og samler oss om fullbyrdel-

STEVNET PÅ HOVEDØYA



Fra biskop Grans prelatmesse i klosterkirkens ruiner.

Solen skinte, men var truet fra alle kanter søndag 9. juni, da folk om morgenen tok over til Hovedøya til det katolske stevnet. Prosesjonen som førte de to Oslo-biskoper opp til klosterruinene artet seg riktig vakkert under de løvrige trærne, og været holdt til et stykke ut i biskop John W. Grans prelatmesse. Etter litt nedbør under gudstjenesten, klarnet det imidlertid fort opp, og resten av stevnedagen ble riktig varm og lys og sommerlig.

Assistert av pater Albert Raulin og pater Arno Gerritsma forrettet vår nye hjelpebiskop messen «på egen grunn», mens biskop Mangers knelte i ruinenes «kor». Få var vel de som ikke var slått av det lange perspektiv som åpnet seg, ved at en norsk cistersienser igjen bar frem eukaristien innenfor disse steinveggene som hans egne ordensbrødre reiste i det 12. århundre. I sin inntrengende preken dvelte biskop Gran blant annet ved klosterlivets idé, og det trekk ved munkenes ideal som gjelder for alt kristenliv: Vigselen til Guds vilje for menneskeskjebnen.

Speidergutter og speiderpiker med norske flagg dannet æresvakt om alteret, trærnes kroner dannet den fineste gotikk til ærstatning for buer som er sunket i grus, og flesteparten av den store skare som hadde samlet seg i klosterkirken mottok nåværende. Gudstjenesten ble en egenartet høytid, mange følte vel særlig sterkt hvordan

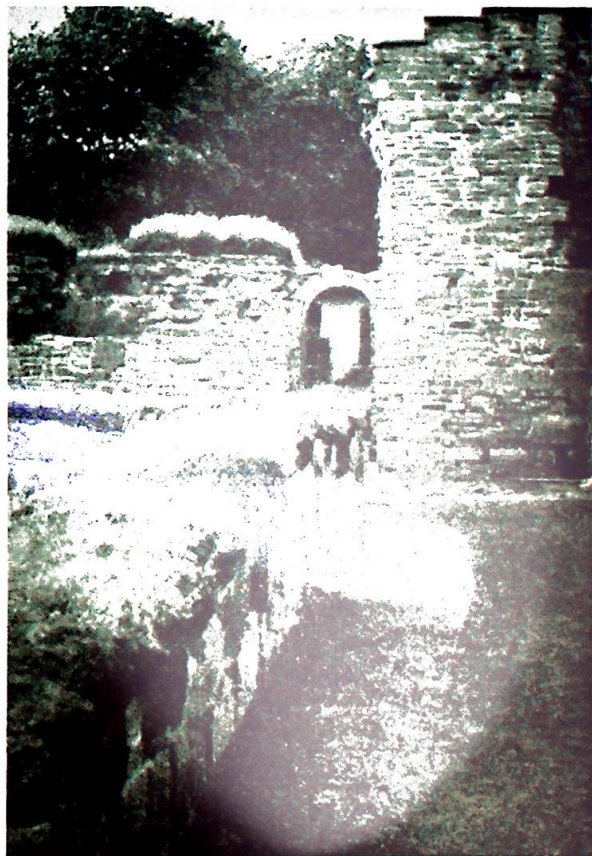
sen. Ikke møysommelig, som en pløyer seg gjennom bønnens bokstav til den bitre slutt, men som samklangen av musikkinstrumenter når de forenes i innbyrdes harmoni. På denne måten tar vi del, sammen med Guds prest, idet vi bistår ham på samme tid som han leder oss. Her er små barn og gamle menn, enkle arbeidsfolk og studenter fra seminaret, prester som forbereder seg til Messen, prester som ber sin takkebønn. Her er uskyldige ungpiker og her er angrende syndere. Men alle disse hjerter løfter seg samlet i en takksigelsens hymne, og den store Handling er dens innhold og dens mål. Og så spør De meg om dette ikke er en formell og ufornuftig gudstjeneste! Å visdom, sterkt og mildt legger du alt til rette!»

(Loss and Gain II, 20.)

den trossannhet vi kaller «de helliges samfunn» åpnet seg mot fjerne tiders kristne. Til neste gang vi arrangerer stevne med messe i friluft, vil de geistlige arrangørene sikkert merke seg ønskelige forbedringer: Legfolket må få lest tekstene på norsk, og må aktiviseres mer i sang og dialog under en så vidt langvarig seremoni, likesom flere prester bør tre assisterende til ved offertoriet og utdelelsen av kommunionen, om en skal unngå unødige langdrag. Til prosesjonen opp til klosteret hadde vel ellers også et sunget litanie egnet seg bedre enn resitasjonen av rosenkransen.

Efter messen styrket en seg på medbragt niste, og samlet seg derefter i en gressbakke som dannet det fineste amfi for pater Rieber-Mohns stevneforedrag, der trådene fra fortidens kristningsverk ble trukket opp til våre dagers tro og holdning. Den tidligere klokker ved Oslo Domkirke, Erik Gustavsen, hvis kjærlighet og kjennskap til våre katolske fortidsminner er utrettelig, orienterte dernest om ruinene og ledet en omvisning som orienterte om klosterets opprinnelige plan og skikkelse.

Senere på ettermiddagen avrundet en andakt ved biskop dr. Mangers en stevnedag som hadde gitt de mange deltagerne en berikende søndag med meget for både hjerte og tanke, i et varmenne fellesskap omkring vår tro og vår arv her i landet. Legmannskreftene bak stevnets praktiske opplegg fortjener takk for et vel forberedt og dyktig gjennomført arrangement.



«Et hus viet vår samtale med Gud».



Av en paves dagbok

Den 4. juni offentliggjorde «L'Osservatore Romano», Vatikanets dagblad, enkelte utdrag av pave Johannes XXIII's personlige dagbok fra den senere tid. De gir et godt og gripende inntrykk av hans sinn og hjerteanliggender. Notater fra høsten 1961 viser at pave Johannes allerede da innså at han var alvorlig syk og at hans dager var talte. Ved åpningen av konsilet så han med sinnsro i øynene at han neppe ville få oppleve dets slutt. I det følgende gir vi noen utdrag av pavens nedtegnelser.

På sykesengen skrev pave Johannes: «Denne seng er et alter, og til et alter hører et offer. Jeg er rede. Nå ser jeg klart min egen sjel, mitt presteliv, konsilet og hele verdenskirken.»

Med henblikk på konsilet skrev paven etsteds i sin dagbok: «Gud vet at jeg åpnet min vesle sjel for denne stort inspirasjon uten å nøle. Vil Han tillate meg å fullføre det? Lovet være Han! Vil han ikke skjenke meg dette?»

Fra himmelen, hvor jeg håper, ja føler meg viss på at Guds miskunn

vil ta meg inn, vil jeg få se konsilets lykkelige utgang.»

Under en åndelig retrett i Vatikanet mot slutten av 1961 skrev pave Johannes noen notater i sin dagbok, etter å ha lyttet til en kapusinerpeters prekener. Her kommer han blant annet inn på sin sykdom: «Jeg merker at legemet svikter, men annet er vel ikke ventelig hos en gammel mann. Jeg tar det med sinnsro, selv om det er nokså plagsomt nå og da, og til tross for at jeg må frykte det blir verre. Det er ikke oppmuntrende

å tenke for mye på det, men — ennå en gang: Jeg er rede til alt.»

Særlig interessant er dette notatet, kort før hans dødsleie, om rundskrivelsen «Pacem in terris»:

«For en reaksjon! Det som er mitt eget i dette dokument er fremfor alt det eksempel som jeg i all ydmykhet har strebet etter å gi, gjennom hele mitt arme liv.»

I notatene ser han ofte tilbake på sitt liv og sin gjerning — om barndommen i landsbyen i Bergamo skriver han at den forløp i en «rolig og tilfreds fattigdom». Men han anfører også at «fattigdommen var ofte en plage, særlig når den hindret meg i å hjelpe slektninger og kolleger som kunne trenge en håndsrekning».

Om valget til pave-verdigheten skriver Johannes XXIII: «I de første dagene av min tjenestetid som pave forsto jeg ikke fullt ut hva det innebar å være biskop av Rom, og dermed hyrde for hele verdenskirken. Så kom det fulle lys, uke for uke, og jeg følte meg hjemme, som om jeg aldri hadde gjort noe annet i hele mitt liv.»

Ved gjennomlesningen av notater han hadde skrevet under første verdenskrig, hvor han var sanitetssoldat, skrev han: «Fred, fred. Måtte dette være min siste bønn som pave, som den ydmyke pave Johannes.»

JOHANNES XXIII.s MINNE

Pave Johannes XXIII.s eftermæle har både ute og hjemme artet seg ganske enestående i pavedømmets moderne historie. I vårt land, som i andre land hvor den katolske kirkes innflytelse og autoritet bare berører et fåtall av befolkningen, har også minneordene over denne usedvanlige kirkeleder enstemmig gitt uttrykk for uforbeholden respekt og beundring.

I Oslo katolske bispedømme har de troende vært samlet til sjelemesser for den avdøde pave. Mandag 10. juni forrettet biskop dr. Jac. Mangers det høytidelige *requiem* i St. Olavs Kirke, omgitt av hjelpebiskop John W. Gran, H. M. Kongens representant hoffsjef Smith-Kielland, UD.s utenriksråd Ræder og Oslo bys ordfører Rolf Stranger og frue, samt et fulltallig Corps diplomatique.

I sin minnetale over Johannes XXIII minnet biskop Mangers om hans motto: «*Pax et obedientia* — fred og lydighet», og understreket pavens konsekvente virkeliggjørelse av det mål han hadde satt for sitt pontifikat. Etter å ha omtalt pavens innsats for freden, både på det personlige, det sosiale og det mellomfolkelige plan, sa biskopen blant annet:

«Lydighet mot Guds vilje og Guds innskytelser —

det var hele hans personlige liv og forhold til Gud, og det var kilden til hans utrettelige virke for å hjelpe sine medmennesker og skape fred for alle. Guds vilje var hans livs rettesnor. Derfor kunne han også si da



Pave Johannes føres til sin lit de parade.

DEN NYE PAVE



Giovanni Battista kardinal Montini er født den 26. august 1897 i Concesio i bispedømmet Brescia i Nord-Italia (Lombardiet). Han er altså 65 år gammel. Mens Pius XII var aristokrat og Johannes XXIII bonde av opprinnelse, er pave Paul utgått fra middelstanden — hans far var sjefredaktør i et dagblad og som parlamentsmedlem aktivt engasjert i Don Sturzo's forsøk på å reise et sosialt sinnset kristelig-demokratisk parti i Italia før Mussolinis diktatur.

Montini ble presteviet i 1920 og var en kort tid sogneprest. Så ble han oppdaget av det pavelige akademi for fremtidige diplomater, og etter grader i sivil og kirkelig jus ble han attasjé ved nuntiatet i Warsjawa. Kort etter ble han imidlertid kalt tilbake til Vatikanet, hvor han i 30 år gjorde tjeneste ved Statssekretariatet, Kirkens «utenriksdepartement». Fremfor alt var han Pius XII.s nærmeste medarbeider i «utenrikske» saker. I 1953 avsto han kardinalverdigheten. Året etter ble han utnevnt til

erkebiskop for Italias største bispedømme Milano, og viet seg med iver og energi til sin nye pastorale oppgave. Straks etter at pave Johannes i 1958 hadde overtatt paveverdigheten utnevnte han Montini til kardinal, og engasjerte ham i forberedelsen av konsilet.

Som erkebiskop var han godt likt, ikke minst på grunn av sine sosiale interesser. Tross sitt forsiktige, vel avveide temperament er han ikke redd for å ta markerte standpunkter. For et års tid siden var han blant dem som undertegnet en appell til Franco-regjeringen om amnesti for politiske fanger, og på konsilet siste høst, der han lenge forholdt seg taus og passiv, grep han mot sesjonens slutt ordet for sterkt å kritisere den altfor konservative saksforberedelse somme kurie-teologer hadde ansvaret for. «Han har Pius' lynne og Johannes' idéer», skrev en italiensk avis i fjor. Det er utvilsomt altfor forenkende, om en mann som er betydelig nok til å vise kirken og verden sin egen, meget personlige profil.

døden nærmet seg: «Min bagasje er klar, og jeg er ferdig til å gå. Ja, jeg er rede, helt rede til å dra avsted». Og han tilføyet: «Å, for en glede da det ble sagt meg: Vi skal gå inn i Herrens hus».

Trass i at han led store smerter, var hans tanker opptatt av Guds vilje med ham og av Kirkens guddommelige sending: «Dere sier at jeg skal hvile,» sa han, «men det vil jeg ikke, jeg vil stå i bresjen til siste stund». Og da den siste stund kom, var han rede til å følge Guds røst: «Du gode og tro tjener, gå inn i din Herres glede». Alt da han i november i fjor, midt under Konsilet, plutselig ble alvorlig syk, hadde han sagt: «Hver dag er god til å leve, og hver dag er god til å dø». Slik kan bare en mann tale som ikke kjenner noen annen norm enn Guds vilje — total hengivenhet i Guds planer.

Og nå er pave Johannes gått inn i Herrens hus. Men hans verk lever og vil bære rik frukt for Kirken, for menneskeheten. Til oss alle står det å føre arven videre, både utad og innad idet vi tar Guds vilje som vår eneste rettesnor, slik at også vi kan glede oss når timen kommer, da vi selv skal gå inn i Herrens hus. Vi takker pave Johannes for hans utrettelige innsats for Kirken og for hele menneskeheten, og for det heroiske eksempel på hengivenhet i Guds vilje han har gitt oss.»

HUSK SOMMERSKOLENE!

«Vi er litt bekymret», sier en representant for Skoleledelsen til «St. Olav», og vi forstår ham: Der er ennå altfor mange ledige plasser på sommerens arrangementer for ungdommen. De har da alltid vært populære, så det er ikke godt å si noe om årsaken — kanskje foreldrene har gått bort og glemt litt hvor viktig og givende sommerskolene er for de unge?

I hvert fall minner vi om at *juniorleiren* (12—15 år) for gutter og piker finner sted på KFUM-sentret på Hvidsten i Oslofjorden fra 14. til 21. juli og har pater Arno Gerritsma OFM som skoleprest. *Juniorleiren* for ungdom (16—18 år) finner sted på Persbråten fra 28. juli til 4. august, med pastor André Hæck som skoleprest. Og *Sommerskolen* for ungdom over 18 år finner sted, likeledes på Persbråten fra 4. til 11. august, med pater Olav Müller, Trondheim som skoleprest. Her blir det også danske deltagere.

Påmeldelser må skje *snarest* til skoleledelsen: Aimée Wedset, Wilh. Færdens vei 2 A, OSLO 3.

BLIKK på TIDEN



VELKOMMEN

■ Nynorskfolket har, efter grundige forberedelser, samlet mot til å begynne utgivelsen av en allsidig ukeavis som har fått navnet «Dag og Tid». Hittil har tre prøvenumre tillatt publikum å gjøre seg opp en mening om den nye trykksaken, som med det første kommer i regelmessig utgivelse. Den lover så godt, at vi synes interesserte bør ta en titt på bladet — med sin vel avveide blanding av politikk, kulturliv, debatt og underholdningsstoff bør «Dag og Tid» hilses vel møtt i vår ikke altfor omfangsrike kvalitetspresse.

I sitt sommernummer bringer bladet blant annet en artikkel av helsedirektør Karl *Evang*, som det selv støtter opp om på lederplassen, og som unektelig kaller på en og annen refleksjon. Under titelen «La oss lære folket seksuell ABC» undrer *Evang* seg svare over tregheten hos folk, når det gjelder å tilegne seg og praktisere hans syn på seksuallivet, enda så nær han synes det måtte ligge opp til deres mest påtrengende behov. *Evangs* undring er vel begrunnet, så begrunnet at en bør kunne trekke visse konklusjoner av den. Det er nå hele tredve år siden hans egen opplysningskampanje på området satte inn — hans populærmedisinske verker, godt saltet med hans spesielle livs- og samfunnssyn, har i to utgaver nådd et meget stort publikum. Som helsedirektør har han dessuten siden 1938, krigsårene unntatt, kunne øve avgjørende innflytelse i samme retning innenfor det offentlige helsestellet her hjemme.

Evang har ikke sjelden og ikke minst på kristelig hold vært utskreket som en slags sedenes bevisste forderver, en mann hvis uttalte ærend det var å åpne for anarki og prinsipløshet i seksuallivet. Det stemmer jo slett ikke, — selv har han villet sanere og stabilisere, gjennom opplysning. Innsikten skulle frigjøre, uvitenhet og angst på området avvikles.

Allikevel klikker det — mødrehygienekontorene, legene, lærerne: Alle synes de her merkelig uvillige og jevnt over ineffektive. Hvor er så regnefeilen? For stort sett er det da ikke lenger den kristne moral som baster og binder det norske folk, helsedirektøren fastslår selv generøst at «vår statskyrkje set seg heller ikkje lenger imot slik bruk av svangerskaps-hindrande middel i ekteskapet».

Der er neppe noen informerte mennesker som undervurderer eller tar lett på de alvorlige menneskelige problemene han omtaler. Der er heller ikke mange som ikke innser ønskeligheten, ja *nødvendigheten* av skikkelig og redelig seksualopplysning for både barn og voksne. Men at tredve års innsats for og voksende forståelse av dette har gitt så sørgelig beskjedne resultater, det kan kanskje fortolkes aldri så lite.

Når kartet og terrenget ikke stemmer, pleier feilen å være på kartets side. Eller sagt med Storm Petersensk ironi: Menneskene er jo lykkelige, hvorfor er de det så ikke? *Evang* ville «avmytologisere» seksuallivet og gi folk trygghet — uten noen merkbar sans for at disse hensiktene er innbyrdes selvmot-sigende. Til alle tider har sammenhengen mellom seksualiteten og «mysteriet», de religiøst erfarte livslover, vært nærmest selvinnytsende for menneskene. Krefter som er så sentrale og dyptgripende i den menneskelige personlighet kan ikke losjeres vilkårlig i en eller annen naiv naturalisme, eller i selvvalgte normer. Radikalernes planlagte masseprodukt, den «frigjorte» generasjon fra tredveårene, har fått tid til å bli middel-

aldrende og livsklok — dens eksperiment er fullført. Sommer-sol-synderne har oppdaget — enkelte av dem i sin egen skjebne — at der gråtes like salte og bitre tårer i kamerat-ekteskapene og de «saklige» forhold når oppbruddets time slår: Den høyt priste «redeligheten» var ikke nok for *begge* parter, når den ene av dem var blitt glad i en annen og gikk. Retten til å «leve sitt eget liv» var jo ved nærmere eftersyn slett ikke noen «rett», ennsi noen typisk radikal rett. Var den over hodet noe, måtte det være den borgerlige individualisme, ført ut i det hensynsløse, med skyldløse ofre som i hvert fall avslørte frasen og livsløgnen i dette ynkelige opprøret: Skilsmissebarna.

Når får *Evang* se folket i sin bredde tilegne seg det han selv kaller «seksuallivets ABC»? Trolig den dag da det selvsamme, mer eller mindre avkristnede folk føler at det kan sette all opplysningen inn i en sammenheng som er det verdig, normer som orienterer oss mot en større sammenheng enn vår egen begrensede, en oppfatning av kjærligheten som er bundet til menneskets overmenneskelige bestemmelse i Gud.

Vi må visst vente en stund enda på «naturligheten»...

OPPGJØR

■ Ellers skylder en norske pressefolk adskillig honnør for deres redelige «oppgjør på kammerset» etter kritikken av kriminalreportasjen nylig. I en verdig, klar og bestemt uttalelse sier «Pressens faglige utvalg» (redaktør E. *Diesen*, «Aftenposten», redaktør O. *Brunvand*, Arbeidernes Pressekontor og redaksjonssjef H. *Vatne*, «Morgenposten») tydelig ifra om hva det mener. Det fastslår normer som få vil bestride eller har bestridt: Pressens frihet, rett og plikt til å informere også om svære forbrytelser. Men utvalget fastslår også at noen aviser «har gått for langt i å offentliggjøre detaljer av oppskakende eller opprørende art», delvis ut over det unnskydelige, og det «kan heller ikke godta, at omtalen i enkelte tilfelle har fått et utstyr som direkte kan peke hen på sensasjonsjakt». Som konklusjon heter det at utvalget «vil innskjerpe at Norsk Presseforbunds varsomhetsregler må følges av alle medlemmer. I et samfunn hvor menneskeverd og samfølelse blir betraktet som grunnpillarer, er det nødvendig at pressen stiller strenge krav til sine egne folk».

FORFERDENDE VIKTIG

■ A propos journalistikken, så har vi siden siste nr. av «St. Olav» festet oss ved to uttalelser om vår egen situasjon — den kristne presses og presse-manns stilling. De bør visst formidles videre til leserne, som de hjertesukk de er. I «Katolsk Ugeblad» gjengis følgende — av lett forklarlige grunner anonyme! — betroelse fra «en katolsk journalist»:

«Det er en mærkelig bestilling at være katolsk journalist. Man skal forstå at tie, når man har lyst at tale, og at tale når man helst vil tie, at kæmpe ikke alene med sine fjender, hvad der jo er normalt, men også med sine venner, hvad man naturligvis er mindre glad for. Man skal undgå at krænke sine lesere, samtidig med at man aldrig hverken smigrer dem eller giver efter for dem, og man skal forsøge at opdrage dem, uden at de mærker det. Man skal bøde på de manglende midler ved opfindsomhed, slid og snedighed, finde sig i fattigdom og ubemærkethed som noget selvfølgeligt, forstå at balancere



knivskarpt midt i mellom lydighet og uafhængighed, tåle foragt fra de store, sine venners dårlige humør og sine medkæmperes mangel på forståelse. Og alt det skal man gøre uden udsigt til andet til gengæld end lidt flinke og opmuntrende ord, bevistheden om en ren samvittighed og til allersidst et paradys, som det er meget vanskeligt at gøre sig fortjent til, når man tænker på hvad pressen egentlig er med sine forvanskninger, farer og fristelser.»

Her snubler vi i forberedelsen av dette nummer igjen over Basel-teologen Karl Barth, som sannelig også har et godt øye til pressefolk. At han engang på en trikk svarte en nysgjerrig reporter, som spurte om han var teolog og kjente Barth, at teolog var han og Barth kjente han så godt at han faktisk barberte ham hver morgen — det er en sak for seg. Med litt mer alvor har han, ifølge «Time» (31. mai), uttalt seg blant annet om pressens betydning. Han minte om at han allerede for 40 år siden rådet folk til å lese sin avis i lys av Bibelens ord — ikke omvendt. «Aviser», sa Barth, «er så viktige, at jeg alltid ber for de syke, de fattige, pressefolk, statsoverhoder og kirkelige myndigheter — og det i den nevnte rekkefølge. Pressefolk former den offentlige mening. De sitter i forferdende viktige stillinger.»

TYNN ENHET

■ I sin faste kirkekommentar «Kirken i tiden» i «Morgenbladet» (8. juni) beveger Peter Wilhelm Bøckman seg i økumeniske perspektiver. Etter en omtale av pave Johannes' pontifikat og dets betydning for enhetsbestrebelsene, kommer han inn på den sørgelig svake gjenklang økumenikken finner her hjemme. Hos oss, skriver han,

«har de nye økumeniske perspektiver for forholdet til romerkirken ikke vakt svært stor interesse innen kirken — bortsett fra enkelte kretser. Det kan forstås fordi den katolske kirke utgjør et så forsvinnende lite mindretall hos oss at den ikke betyr noen aktuell konfrontasjon for de fleste norske kristne. Verre er at også det øvrige økumeniske arbeide — som først og fremst har fått sitt uttrykk i Kirkenes Verdensråd — hos oss møtes av liten interesse og til og med steil motstand. Også på det hjemlige plan ligger vi langt etter hva man har nådd frem til i andre land. Det finnes enkelte — uoffisielle og halv-offisielle — organer og grupper som drøfter forholdene mellom kirkesamfundene i vårt land, men de har ikke formådd å utrette meget eller samle stor tilslutning. I motsetning til de fleste andre land har vi ikke noe fellelsråd for kirkesamfundene hos oss, ikke engang et ungdomsråd som omfatter alle. Den norske holdning til det økumeniske arbeide er et sørgelig utslag av den spesielle norske krampe, at man ikke kan samarbeide med dem man er uenig med — ja, ikke engang snakke med dem, hva mennesker i andre siviliserte land pleier å synes er spesielt utbytterikt.»

At han her ikke er for pessimistisk, blir bekreftet i et egentlig forstemmende faktum: En planlagt økumenisk ungdomskonferanse på Stabekk, beregnet til å finne sted i disse dager, måtte avlyses, på grunn av manglende oppslutning. Et «Institutt for økumenisk kontakt», som hittil har ført en nokså anonym tilværelse i norsk kristenliv, satte seg det beskjedne mål å samle 50—70 deltagere om den kristne enhetstanke. Det meldte seg 15.

TURISTHELGEN?

■ Denne samme kristelige uforstyrrelighet synes vi ellers også vi finner spor av i et intervju med den lutherske Nidarosbispem dr. Tord Godal («Vårt Land» 5. juni) om arrangementet av noe som kalles «Olavsdagene» i Trondheim i sommer. Det dreier seg, leser vi, om å «bygge på og bevare de kirkelige og kulturelle tradisjoner omkring vår nasjonalhelgen Olav den hellige, tradisjoner kjent vidt ut over verden». Hvilket jo vit-

terlig *ex professo* burde interessere oss fremfor noen, vi som kanoniserte ham. Men biskopens videre omtale av arrangementet går ikke bare underlig konsekvent utenom Olavskultens utspring og vesen og aktualitet i katolsk kristendom, men gir også en meget eiendommelig begrunnelse for at folk nå skal til å interessere seg for helgenkongen:

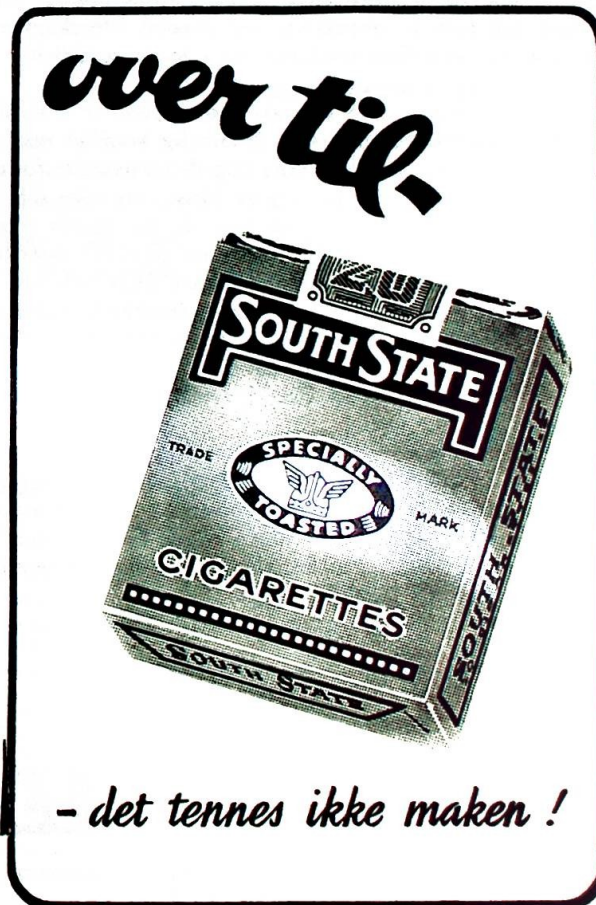
«Når det gjelder betydningen av Olavsdagene, vil jeg si at vi både kulturelt og kirkelig har forpliktelser overfor de tradisjoner og den arv som er gitt oss, sier biskop Godal. Vi har alt for lett for å se det ut fra et ensidig kirkelig synspunkt, men det er imidlertid en kjensgjerning at Olavs-tradisjonene og det de representerer, har satt dype spor etter seg og vært en skapende faktor i vårt kulturelle liv. Det er tilstrekkelig å nevne rettsvesen og kunst. Tenk bare på Nidarosdomen og en rekke andre praktfulle kirkebygg fra denne tid, kirkemusikk og litteratur av høy kvalitet. Vi vil markere dette på vår måte og samtidig understreke at den materielle velstand nå er nådd så langt at vi har plikt til å vie en slik side av tilværelsen som Olavs-tradisjonene representerer, større oppmerksomhet.

Det blir ofte gang på gang understreket at vi her i landet er kulturelt isolert og tilbakestående. Derfor må det være et fremskritt i pakt med europeiske strømninger å sette Olavsdagene ut i livet. Kanskje kan vi på denne måten også formidle noe av vår kulturarv til det europeiske fellesskap. Det er interessant for meg å lese brev som kommer fra f. eks. England og Frankrike. I brevene adressert til biskopen blir det bedt om nærmere orientering om Olavstradisjonene, fordi det på disse stedene finnes tradisjoner de ikke kjenner opphavet til.»

Som katolikker vil vi såmenn gjerne dele Olavstradisjonene med alle som mener de vil finne verdier i dem. Men når vi synes å merke at de lutherske arvtagere åpenbart ikke vil dele dem med oss, må en ikke undres over at vi stusser.

Var det ikke mulig å ta Hellig Olav litt myndigere ut av turistnæringens vel vage målsetninger for en vellykket Trøndelags-sommer?

Frater Candidus.



LITTERATUR



Om Teilhard de Chardin

Aasmund Brynildsen: *Lys og Øiet. Betragtninger over Teilhard de Chardins liv og verk.* Servolibris, Oslo 1962. 94 s.

Den franske naturforskeren og filosofen, jesuittpateren Pierre Teilhard de Chardin blir stadig mer omtalt ute i verden, hans tanker griper og inspirerer både kristne og ikke-kristne. Siden hans død i 1955 er det i Frankrike utgitt over førti bøker om ham og hans verk. «St. Olav» bragte for en tid siden en presentasjon av ham, ved pater Raulin. Nå er den første boken om ham på norsk kommet ut — en studie av Aasmund Brynildsen. Det er god grunn til å stanse opp ved den.

Man vet at Teilhard de Chardin var en naturvitenskapsmann av format. Men samtidig var han tenker, og en kristen tenker. Hans ambisjon var å skape en ny kristen naturfilosofi: Samtidig som han fullt ut respekterte den eksakte vitenskaps metoder, ville han sette dens resultater inn i en større helhet.

Når kristendommen står så svakt som tilfelle er i Europa i dag, skyldes det en langvarig åndelig konflikt mellom de erkjennelsesformer den forutsetter, og de erkjennelsesformer som moderne vitenskap benytter seg av. Disse siste føles som en motsetning til kristendommens, og bare de fenomener vitenskapen studerer, våger man å tillegge en objektiv eksistens. Teilhards mål var å oppheve dette skismaet. Han ville vise at det ikke bare var mulig, men det eneste rimelige å innforlive det psykiske element i mennesket og i naturen blant de objektivt erkjennbare fenomener. Bare slik når man frem til et helhetssyn — som også i sin tur vil virke befruktende på den vitenskapelige refleksjon.

Dette helhetssynet skal da gi «fenomenet menneske» (titelen på Teilhards mest kjente verk) den plass som tilkommer det i tilværelsen. Ifølge Teilhard er hele universet i en viss forstand besjelet — det har en psykisk aspekt — men fullt og egentlig kommer denne bevisstheten til uttrykk i mennesket. Mennesket er evolusjonens spiss. Teilhard bygger hele sin anskuelse på evolusjonen som et faktum, men innfører i den det åndelige

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21

element som alene kan gi den mening. I denne visjon har også den kristne frelseslære sin plass — Kristus er den kosmiske Forløser.

Teilhards filosofi har vært heftig angrepet fra mange hold i Kirken, og på så nytt og ukjent område han måtte bevege seg på, kan det godt være at det ikke på alle punkter er lyktes ham å finne frem til fullt ortodokse formuleringer; det er ikke ennå så lett å avgjøre. Det som er sikkert, er at han har varme forsvarene blant de største av våre teologer i dag. Og rett-troende katolikk holdt han seg selv for og ville han være.

Aasmund Brynildsens lille bok pretenderer ikke på noen måte å gi noen uttømmende presentasjon av fenomenet Teilhard de Chardin. Mens hans bok hører til de verdifulle. Samtidig som presentasjonen av denne på mange måter vanskelig tilgjengelige filosofen er meget enkel, er den samtidig uhyre bevisst, gjennomreflektert. Ikke få vesentlige ting om mennesket og dets forhold til troen står å lese i denne lille studien, og av Teilhards visjon tror jeg forfatteren har lyktes i å formidle noe vesentlig.

Erik Gunnes.

Fred på jorden

Prisverdig hurtig er Johannes XXIII.s viktige rundskrivelse om verdensfreden «Pacem in terris» kommet i en god norsk oversettelse; — en liten hendig utgave med tiltalende utstyr. Pater Erik Gunnes, som har besørget oversettelsen, har også forsynt den med en klar og instruktiv innledning, der dokumentet blir plasert i sin rette sammenheng, og dets oppbygning forklart. En hel verden har allerede fastslått at «Pacem in terris» er ett av den katolske kirkes store og viktige læredokumenter i vår tid. En encyklika å være er den dessuten lettlest og fengslende, båret som teksten er av pave Johannes' varme og appellerende menneskelighet.

«Pacem in terris» har vakt så stor interesse også hos oss, at nytt opplag har måttet trykkes. Det skal nok også få ben å gå på, efter at den nye pave så uttrykkelig har løftet forgjengerens program og hensikter. En grunntekst for såvel katolikker som for alle dem som vil forstå Kirkens målsetning i samtiden!

R. M.

PAVENS KRONING

søndag 30. juni blir feiret med høytidelig Te Deum og preken i tilknytning til høymessen i St. Olavs kirke, Oslo, samme dag.

TRONDHEIM

Berg & Wigum

ELEKTRISK INSTALLASJONSFORRETNING

Telefon 21483 - Trondheim

JOHANNES XXIII
FRED PÅ JORDEN

Nytt opplag!

Kr. 4.—

Hos de fleste bokhandlere.

ST. OLAV BOKHANDEL OG FORLAG

Akersveien 5

KRISTIANSAND S.

KRISTIAN FRIVOLD

Kjøtt & Pølsevarer

Tlf. 22 175 — Kristiansand S.

SIGURD SØRENSEN

Begravelsesbyrå

Holbergsgt. 15 — Tlf. 22 153 — 25 717

Egen likbil for transport



ALT I SKILT

Elektro-teknikk
Industri — Militær
Skip — Sykehus
Reklame — Varmesse

Gravør Trygve Kohn

Kristiansand S.

KRISTIANSAND S.



TOR RUUD

Aut. Rørleggerforretning

Hannevik Terrasse 5 - Kristiansand S.

Tlf. 25 759 - 22 908

TAPET OG KUNST

ARTIKLER

Kristiansand S.

Tollbodgt. 15 A

Telefon 23 930

Sigurd Gramén

SPESIALOPTIKER

Spesialitet: Brillor

Kristian 4des gt. 20 - Telefon 25 005



ARENDALE

ARENDALE BRYGGERI

og

MINERALVANDFABRIK A/S

ARENDALE

GARTNERHALLEN

Frukt og Grønsaker En gros

Tlf. 3159 - 3208

THS. LØVOLD

Grunl. 1886 — Tlf. 1173, 1495

Maling - Tau - Duk - Koster og børster

Skibsrekvisita - Malerverer

Engros og en detalj

JØRGENSEN & CO.

Bakeri. Konditori

OLAV SLAATTENE

Blomsterforretning. Begravelsesbyrå

Tlf. 1958

Havstad, Arendal

SHELL — ARENDAL

Tlf. kontor 2013

Anleggstlf. 1848

ADEL ELLEFSEN

Aut. Installasjonsforretning

Tlf. 1756 — Arendal — Tlf 1756

J. E. PEDERSEN & CO. A/S

Arendal

Kjøttforretning

Tlf. 2360

BYGGMESTER
HANS NILSEN

Neset 362

Arendal

Tlf. 2647

ARENDALE FARVEHANDEL

Tlf. 2050

Engros - En detalj

OLAV BEISLAND

(Ingv. Jenssens Eff.)

Kirkegaten

Kolonialforretning

Telefon 1280 - 2831 - 2713

VOLKSWAGEN

O. M. LUNDE & CO.

Sentralbord: 4040

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

E. M. JACOBSEN
Bakeri & Conditori

Akersgt. 67

Bladet **ST. OLAV**

i løssalg:

GRUNDT TANUMS BOKHANDEL
Karl Johans gt. Oslo

UNIVERSITETSBOKHANDELEN
Blindern

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo

Alt i rørbransjen

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlvarer
Kjøkkeninnredning og utstyr

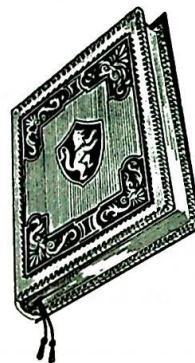
THIIS & CO ^A _S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

**Til daglig
nytte
og glede**



Omslag til
TELEFONKATALOGEN
i florentinsk
lærplastikk med
dekorative preg.

Ensfarget kr. 15.—
Flerfarget kr. 18.—

Vi sender også pr.
postoppkrav.

Gralligani

STORTINGSST. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25
OSLO

NOBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin



WISBECH
ARTIESELSKAP

Majorstua - Oslo
**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

ERLING MOE

God fisk



A-S NORSK MEDICINSK
VAREHUS

Oslo

Trondheim